واکنش ارشاد به یک گزارش و پاسخ روزنامه

در پی چاپ گزارشی با تیتر «بازی ارشاد با توپ آگهی های دولتی» در روزنامه «خراسان شمالی»، روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان شمالی با ارسال جوابیه ای نسبت به این مطلب واکنش نشان داد که متن جوابیه و پاسخ این روزنامه در ادامه می آید.

مدیر مسئول محترم روزنامه خراسان شمالی

باسلام و احترام

با توجه به گزارش چاپ شده در آن روزنامه با عنوان "بازی ارشاد با توپ آگهی های دولتی" در صفحه سوم شماره ۲۶۲۹ در تاریخ ۲۷ دی ماه ۹۶ ، خواهشمند است بر اساس ماده ۲۳ قانون مطبوعات و جهت تنویر افکار عمومی جوابیه به شرح پیوست منتشر گردد.

ماده ۲۳: "هرگاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهین یا افترا، یا خلاف واقع و یا انتقاد نسبت به شخص(اعم از حقیقی یا حقوقی) مشاهده شود، ذی نفع حق دارد پاسخ آن را ظرف یک ماه، کتبا برای همان نشریه بفرستد و نشریه مزبور موظف است اینگونه توضیحات و پاسخ ها را در یکی از دو شماره ای که پس از وصول پاسخ منتشر می شود، در همان صفحه و ستون و با همان حروف که اصل مطلب منتشر شده است، مجانی به چاپ برساند، به شرط آنکه جواب از دو برابر اصل تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد."

روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان شمالی

متن جوابیه به شرح ذیل می باشد:

به اطلاع می رساند مرجع توزیع آگهی های دولتی، قوانین و مقررات مرتبط با مطبوعات و دستورالعمل توزیع آگهی های ابلاغی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می باشد که در سراسر کشور به صورت یکسان اجرا می شود. همچنین در شفاف سازی موضوع بر نکات زیر تاکید می گردد.

۱. برای اجرایی کردن دستورالعمل مذکور و یکسان سازی مراحل اجرا در سطح کشور، کلیه کارشناسان توزیع آگهی ها موظف به شرکت در کارگاه های آموزشی توزیع شده اند. همچنین کارشناسان استان به طور پیوسته و مداوم با کارشناس اداره توزیع آگهی های دولتی اداره کل مطبوعات داخلی وزارت در ارتباط می باشند و این موضوع گواه رعایت هماهنگ دستورالعمل مربوطه در سطح کشور می باشد. لذا ادعای تفسیر به رای دستورالعمل توسط این استان، ادعایی غیرکارشناسی و غیرقابل اثبات است.

۲. در نظر گرفتن اهداف دستگاه ها، نوع مخاطبان و میزان فراگیری رسانه ها بخشی از مفاد بند ۲ دستورالعمل می باشد که می بایست در کنار بندهای دیگر دستورالعمل قرار گیرد و برجسته کردن بخشی از این بند بدون لحاظ کردن سایر مقررات، اهمال در دستورالعمل و عدم حمایت از رسانه ها خواهد بود که بخشی از این بندها در موارد زیر مورد اشاره قرار گرفته است.

۳. بنا به بند ۵ دستورالعمل، چنانچه آگهی های دولتی ارسالی به صورت گزینشی پذیرش و درج شوند، نشریات به مدت شش ماه از فهرست واجدان شرایط آگهی دولتی حذف خواهند شد. لذا دستگاه های دولتی نمی توانند انتظار داشته باشند در این مدت به نشریه متخلف آگهی دولتی ارسال گردد.

۴. بنا به بند ۲۶ دستورالعمل، نشریاتی که آگهی های دولتی را مستقیم از دستگاه های آگهی دهنده پذیرش و درج کنند تا سه ماه از فهرست دریافت کنندگان آگهی های دولتی حذف می شوند و سایر حمایت های اداره کل مطبوعات داخلی نیز قطع می شود. لذا در این مورد نیز دستگاه های اجرایی نمی توانند انتظار داشته باشند به نشریه متخلف آگهی دولتی ارسال گردد.

۵. مناقصه دهندگان موظفند کلیه آگهی های مرتبط به مناقصه و مزایده را در سایت الکترونیکی مناقصات و مزایدات برای مخاطبان تخصصی و پیمانکاران، به ثبت برسانند و نشریات در این فرایند نقش مکمل اطلاع رسانی را دارند. لذا باطل شدن مناقصات در استان و عدم مراجعه پیمانکاران، دلایل تخصصی و کارشناسی دیگری دارد که بیشتر در خصوص شرایط مناقصه خواهد بود که نیازمند حل مشکل در بستر پژوهشی و تخصصی و نه در محیط اطلاع رسانی است.

۶. بنا به بند ۲۵ ، ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ها مجاز نیستند آگهی هایی را تایید کنند که مستقیم توسط دستگاه ها در نشریات درج شده است. همچنین موظفند انتشار مستقیم هر گونه آگهی دولتی در رسانه ها خارج از گردش کار یاد شده را رصد و به منظور جلوگیری از تداوم آن، اقدامات قانونی موثر از جمله گزارش به مراجع ذیربط را انجام دهند.

۷. بر اساس بند ۲ کلیه دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند انتشار آگهی های خود را صرفا از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سفارش دهند. لذا شرکت های دولتی که در اساسنامه خود و در فرایند ثبتی خود نام روزنامه خاصی را اعلام کرده اند، نیز از این دستورالعمل مستثنی نیستند و به جز آگهی های تاسیس و تغییرات که آگهی های ثبتی محسوب می شوند و می بایست در روزنامه اعلام شده به چاپ برسند، سایر آگهی های دولتی از جمله فراخوان مناقصه و مزایده را می بایست بر اساس این دستورالعمل منتشر کنند.۸. با اصلاح فرایند توزیع آگهی های دولتی به صورت هماهنگ از سوی وزارت، الکترونیک شدن فرایند توزیع آگهی های دولتی و راه اندازی سامانه از ابتدای سال جدید، بررسی بازخوردها نشان می دهد که مدیران مطبوعات، مدیران دستگاه های استانی و نهاد های نظارتی، رضایت بیشتری نسبت به قبل ابراز کرده اند.

۹. بنا به ماده ۲۷ دستورالعمل به منظور شفافیت، همواره نحوه توزیع آگهی های دولتی از ابتدای سال تا آن زمان در وبگاه معاونت امور مطبوعاتی اطلاع رسانی می شود. لذا آمار توزیع آگهی های دولتی این استان در معرض دید همگان قرار دارد.

پاسخ «خراسان شمالی»:

ضمن تشکر از پاسخگویی سریع اداره کل محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان شمالی لازم است توضیحاتی ارائه شود.

در جوابیه اداره کل ارشاد استان، نکات مختلفی از آیین نامه تا گزارش عملکرد این اداره کل ارائه شده اما متاسفانه درباره محور اصلی گزارش روزنامه خراسان شمالی هیچ توضیحی داده نشده است. گزارش مذکور بر این نکته تاکید دارد که چرا اداره محترم ارشاد، بر خلاف تصریح قانون اصرار دارد ادارات و سازمان ها را مجبور کند تا خلاف قانون و خلاف منافع مردم استان، پولی را که متعلق به بیت المال است و باید در جهت منافع استان هزینه شود، در روزنامه هایی هزینه کنند که فقط باعث حیف و میل بیت المال می شود. مهمترین بند آیین نامه ای که اداره ارشاد مفصل ابعاد و جزئیات مختلف آن را ذکر کرده است ماده ۲ دستورالعمل اجرایی انتشار آگهی های دولتی است که بقیه بندها چگونگی اجرایی شدن این بند را توضیح می دهد. این ماده عبارت است از: «کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مکلفند انتشار آگهی‌های خود را صرفاً از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سفارش دهند. این وزارت نیز با در نظر گرفتن اهداف دستگاه‌ها، نوع مخاطبان، میزان فراگیری و عدالت در حمایت از رسانه‌ها، آگهی‌های دولتی را توزیع می‌کند.» در این ماده کاملا واضح است که قانون گذار تلاش کرده است که هم اهدافی را که سازمان ها و نهادهای دولتی و عمومی از انتشار آگهی مدنظر قرار دارند در نظر گیرد و هم متناسب با عدالت رسانه ای به رسانه هایی که در جهت بالابردن آگاهی مردم و توسعه فرهنگی کمک می کنند، کمک کند اما اداره ارشاد بدون دادن هیچ توضیحی در قبال نقدهای مطرح شده در این زمینه فقط این جمله را نوشته است که «در نظر گرفتن اهداف دستگاه ها، نوع مخاطبان و میزان فراگیری رسانه ها بخشی از مفاد بند ۲ دستور العمل می باشد که می بایست در کنار بندهای دیگر دستورالعمل قرار گیرد و برجسته کردن بخشی از این بند بدون لحاظ کردن سایر مقررات اهمال در دستور العمل و عدم حمایت از رسانه ها خواهد بود» و خیلی ساده از کنار اصل گزارش گذشته است. درباره عدالت در حمایت از رسانه ها نیز در ادامه توضیح خواهیم داد اما در این بخش سوالات شفاف و روشن است. در قانون به ۴نکته به عنوان شاخص هایی که بر اساس آن اداره ارشاد باید آگهی های دولتی را توزیع کند تصریح شده است، اول هدف آگهی دهنده، دوم نوع مخاطب مورد نیاز آگهی دهنده، سوم میزان فراگیری و در نهایت به عنوان چهارمین شاخص، عدالت در حمایت از رسانه ها. خوب است روشن شود روزنامه هایی که نام سراسری را یدک می کشند اما با شمارگان بسیار پایین عملا فقط کمی در تهران دیده می شوند و حتی برخی در تهران هم اسمشان به گوش اهالی رسانه هم کمتر رسیده است چگونه می توانند هدف آگهی دهندگان سازمان های دولتی در خراسان شمالی را تامین کنند؟ مثلا اگر یک سازمان دولتی برای انجام یک پروژه نیاز به پیمانکار دارد و باید با آگهی آن ها را وارد چرخه بررسی و تعیین قرارداد کند، چگونه از آگهی دادن به روزنامه های فرصت امروز، اخبار صنعت و راه مردم که حتی در تهران هم نامی از آن ها نیست یا حتی روزنامه های مشهوری مثل ... که تقریبا نزدیک به هیچ خواننده ای در خراسان شمالی و استان های اطراف و منطقه ندارند به نتیجه می رسد و چه پیمانکارانی را برای انجام مناسب آن پروژه می تواند جذب کند؟ آیا این حیف و میل اموال عمومی بیت المال متعلق به مردم این استان نیست؟ از این آگهی جز چند نفری که هر کدام تحت عنوان نمایندگی سرپرستی دفاتر چند روزنامه فعالیت می کنند چه کسی از مردم استان منفعت می برد؟ هدف از اصرار بر این رویه چیست؟ اداره ارشاد در جوابیه خود تاکید کرده است که باید به محور «عدالت در حمایت از رسانه ها» توجه شود، ضمن آن که دوباره تاکید می کنیم در این قانون نمی توانیم بخشی را ببینیم و بخشی را نبینیم این سوال را مطرح می کنیم که با کدام منطق و استدلال، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان شمالی، سرمایه گذاری عظیمی را که روزنامه خراسان به عنوان بومی ترین و قدیمی ترین رسانه این استان و فقط با هدف کمک به توسعه استان کرده و بارها مورد تشویق و تمجید قرار گرفته است با برخی روزنامه های سراسری که تنها نیروی فعال آن ها در استان، سرپرست مشترک چندین روزنامه است مقایسه می کند و حرف از عدالت رسانه ای در توزیع آگهی ها می زند؟ آیا این عدالت است که روزنامه مخصوص استان را که روزنامه مستقل منتشر می کند، دفتر مخصوص با تعداد زیادی پرسنل بیمه شده ایجاد می کند و مسائل و مشکلات استان را از مسئولان ملی با مداومت مطالبه می کند، مساوی با روزنامه به ظاهر سراسری در نظر بگیریم که هیچ سرمایه گذاری مادی و معنوی برای توسعه استان نکرده است و نمی کند و از این به اصطلاح عدالت در حمایت رسانه ای هیچ رسانه بومی بهره مند نشود؟ آیا عدالت در حمایت رسانه ای، حمایت از رسانه هایی است که در منطقه سرمایه گذاری کردند یا حمایت از رسانه هایی است که فقط دفتری ساده تشکیل داده اند و هر چند روزنامه، یک نماینده انتخاب کرده اند که فقط از آگهی دولتی(بخوانید سرمایه متعلق به مردم این استان) بهره مند شوند. البته همان طور که در گزارش هم ذکر شد، مجددا تاکید می شود موسسه خراسان هنگامی که پای رسانه های بومی استان مطرح شد، با این که برخی از این رسانه ها عملیات تخریبی زیادی علیه خراسان انجام دادند و از نظر قانونی هم مشکلاتی برای گرفتن آگهی دارند، اما چون کمک به آن دسته رسانه های بومی است که در این استان سرمایه گذاری مادی و معنوی کرده اند، کاملا همراهی تمام و کمال کرده است. روزنامه خراسان شمالی نیز هیچ آگهی دولتی خارج از سیستم تعیین شده پذیرش نمی کند و تاکنون و تا وقتی که مجبور نشود هیچ انتقاد رسانه ای در این زمینه مطرح نکرده و نمی کند، اما مسئله برای روزنامه هایی است که نام سراسری را یدک می کشند اما نه سرمایه گذاری مادی و معنوی برای استان انجاد داده اند و نه مخاطبی دارند که بتوانند هدف و نیاز آگهی دهندگان را برطرف کنند و اصرار به ادارات و سازمان های دولتی برای هدر دادن اموال بیت المال در این زمینه منطقی به نظر نمی رسد و طبیعی است که ادارات و سازمان ها در جهت تامین منافع سازمانی و مردم استان بدون این که از لحاظ قانونی مرتکب تخلفی شوند، اقدام کنند. در پایان باید سوال کرد آیا بهتر نیست اداره کل ارشاد استان به جای این که بر روند پر اشکال و پر اشتباه اجرای دستورالعمل توزیع آگهی های دولتی اصرار ورزد و از آن دفاع کند- که نتیجه ای جز تحمیل ضرر و زیان به دستگاه ها، رسانه ها و مردم استان ندارد- با پذیرش انتقادات فنی مطرح شده، در مسیر اصلاح فرایند گذشته گام بردارد تا امکان تفاهم و طی مسیر کاملا منطبق با قانون مهیا شود؟